

УДК 613.98(049.3)

DOI: <https://doi.org/11.22182/sp.12021.6>

Приказ

Бојана Секулић*

Институт за политичке студије, Београд

Зоран Весић *Геронтологија*
Факултет политичких наука, Универзитет у Београду, Београд 2021, стр. 230.

Геронтологија (грч γέρων, герон, „стар човек“ и λογία, логија, учење) је наука о биолошком, когнитивном, социјалном старењу, као и свим осталим димензијама старења као што су политичко, економско, социолошко... Управо због мултидимензионалности процеса старења постоји потреба да се он посматра са различитих страна, јер само на тај начин је могуће обезбедити разумевање старења. У својој књизи *Геронтологија*, аутор др Зоран

Весић, на јасан, прецизан и аргументован начин изнео је своје личне ставове у вези са бројним постављеним питањима и понудио одговоре при чему је елаборирао кључне проблеме за унапређивање вештина које могу утицати на квалитетнији рад и боље резултате у раду са старијим лицима. Методолошки поступак обраде тема кроз основе биолошког и физиолошког старења, промена у когнитивним функцијама, значаја исхране, физичке активности и спавања за старије особе, само су неке од низа изнетих основа које нуде потпуније сагледавање процеса биолошког и ког-

* bojana.sekulic@ips.ac.rs

нитивног старења. Аутор у овом уџбенику на један свеобухватни и детаљан начин обрађује тему од великог значаја за област социјалне политике и социјалног рада. Аутор напомиње да циљ сваке особе треба да буде да обезбеди квалитетан живот у старости и дуг живот. Овде се на најбољи начин огледа премиса да је наш циљ да додамо живот годинама, а не само године животу. Старење је постепен и континуирани физиолошки процес, својствен свим живим бићима, које почиње нашим рођењем, али га постајемо свесни у средњим годинама наших живота. Као и у многим другим научним областима, савремено схватање геронтологије се мења изузетно брзо, те се и сам аутор ослања на најсавременију научну, стручну, домаћу и страну литературу. Ову књигу су рецензирани и препоручили за објављивање угледни професори Медицинског факултета и Факултета политичких наука и то: проф. др Владимир Јаковљевић, проф. др Соња Марјановић, проф. др Наталија Перишић, и проф. др Мирослав Бркић. Садржај овог уџбеника подељен је у седамнаест делова, има укупно двеста тридесет страна, две табеле, четири графика, уз коришћење 357 референци. Уџбеник је написан на латиници. У уводном делу аутор наводи историјске податке о односу према старијим особама у прошлости. У

другом поглављу се говори о историји развоја геронтологије, дефинише њен појам, а наводи се и тумачење појмова социјалне и критичке геронтологије. У трећем поглављу аутор износи податке о старењу становништва у целом свету са посебним акцентом на процес старења у Републици Србији као и последицама и значају овог процеса. У четвртм делу аутор анализира разлоге старења, критеријуме за одређивање старости као и теорије старења којима се овај процес може објаснити. У петом поглављу се анализирају основе старења, начини на које може да се утиче на сам процес као и сензорне промене које су карактеристичне за процес старења. Шесто поглавље анализира промене у когнитивним функцијама код старијих и то: брзина обраде информација; пажња; памћење; језичке способности; визуелно – просторне способности и свакодневно функционисање/разумевање.. У седмом поглављу аутор испитује квалитет живота људи, утицај старења на здравље, међугенерациску солидарност, колико млади могу да допринесу здравом старењу, сексуалност старијих, прилагођавање градских средина потребама старијих лица. О потреби усвајања здравих стилова живота, као што су здрава исхрана, редовна физичка активност и правилно спавање говори осмо поглавље.

Посебно поглавље је посвећено депресији, посебно у старијем добу, као најчешћем менталном поремећају који има веома значајне негативне последице по здравље и квалитет живота. У десетом поглављу разматра се деменција код старијих особа, а посебна пажња је посвећена Алцхајмеровој болести као и другим врстама деменције као што су: васкуларна деменција, деменција са Левијевим телима и фронтотемпорална деменција, док су дати и основни подаци о Паркинсоновој болести као другој по учесталости неуро-дегенеративној болести. У једанаестом поглављу се говори о насиљу над старијим лицима, као теми којој се не посвећује довољно пажње. Истовремено, ово је најобимније поглавље и у њему се говори о насиљу кроз историју, даје се дефиниција насиља и насиља над старијим особама, наводе се типови насиља, типови личности насилника, теоријски модели злостављања старијих особа, његова учесталост, фактори ризика за настанак насиља, какве су последице насиља, како га је могуће спречити, а посебна пажња је посвећена негативним збрињавању и улози социјалних радника у том процесу. Посебна пажња је посвећена карактеристикама предрасудама према старијима, односно ејдизму. Дванаесто поглавље говори о палијативном збрињавању, ко-

муникацији, емпатији, процени у палијативном збрињавању и улози социјалних радника. У тринаестом поглављу се расправља о еутаназији, врстама еутаназије као и разлозима за и против. Четрнаесто поглавље говори о умирању и смрти и то биолошкој и социјалној смрти, као и о туговању и жалости. У петнаестом поглављу се анализира геронтоехнологија, њен значај у циљу побољшања квалитета живота старијих особа. Трошкови здравствене и социјалне заштите и економија старења су нека од питања о којима се расправља у шеснаестом делу овог уџбеника, кроз разматрања питања економске активности старијих особа, трошкова здравствене и социјалне заштите и економије седих. У последњем поглављу, седамнаестом расправља се о доменима значајним за сигурност старијих особа, пре свега се наглашава финансијска и материјална сигурност старијих особа, али и значај система социјалне и здравствене заштите и улоге породице у обезбеђивању сигурности. Сви делови уџбеника су јасно и систематично написани. Аутор се бави свим значајним питањима и на један иновативан приступ нуди разумевање старости као све значајнијем питању у свету и код нас. Уџбеник је намењен пре свега студентима социјалне политике и социјалног рада и као та-

кав пружа им бројна савремена истраживања која продубљују знање из области *Геронтологије* али и свим истраживачима из других научних дисциплина друштвено-хуманистичких наука који желе да се упусте у

један даљи истраживачки ток који је започет сложеним сагледавањем вишедимензионалног процеса старења са различитих аспеката.

* Овај рад је примљен 08. јуна 2021. године, а прихваћен на састанку Редакције 20. јуна 2021. године.